

जागतिक आरोग्य दिन- 7 एप्रिल 2014

जागतिक आरोग्य दिन: स्वतःचे किटकांमार्फत निर्माण होणा-या आजारांपासून संरक्षण करा.

महत्वाचे मुद्दे:

- सर्व संसर्गजन्य आजारांपैकी 17% पेक्षा अधिक आजार किटकांपासून निर्माण होणारे असतात, ज्यामुळे वर्षाकाठी 10 लाखापेक्षा अधिक लोक मृत्युमुखी पडतात.
- सर्वसाधारणपणे 100 देशांमधील 25 लाखांपैकी अधिक लोकांना डेंग्यू रोगाची लागण होण्याचा धोका आहे.
- जागतिक स्तरावर प्रत्येक वर्षी 6000000 पेक्षा अधिक लोक हिवतापामुळे मृत्युमुखी पडतात.
- यापैकी अनेक आजारांचा जर योग्य त्या प्रतिबंधनात्मक सुचना दिल्यास तर प्रतिबंध होऊ शकतो.

किटकांमुळे निर्माण होणा-या आजारांविषयी:

किटके हे लहान जीव असतात जे गंभीर आजार पसरवतात

सर्वत्र आढळणारे किटक

किटक हे असे जीव असतात जे आजार पसरवणारे जीव व परोपजीवी जीव यांचा त्यांच्या संसर्गाने ग्रस्त असणा-या एका व्यक्तीपासून (अथवा प्राण्यांपासून) दुस-याकडे पसरवतात. ज्यामुळे मानव जातीमध्ये अनेक गंभीर आजार निर्माण होतात.

अनेक वेळेस हे किटक म्हणजे रक्त शोषून घेणारे किडे असतात, ते संसर्गग्रस्त मनुष्याला अथवा प्राण्याला चावून त्यांच्या त्या रक्त आहारातून रोगनिर्माण करणा-या जंतूचा त्यांच्या शरीरामध्ये प्रवेश होतो, त्यानंतर त्यांच्या रक्तआहारामध्ये हे रोग निर्माण करणारे जंतू दुस-या शरीरात चाव्याच्या दरम्यान सोडले जातात.

किटकांमार्फत आजार पसरवणा-या किटकांमध्ये डस(मच्छर) हे अग्रगणी आहे इतरामध्ये माशा, गोचिडी यांचा समावेश होतो.

अशा प्रकारचे आजार प्रामुख्याने अशा जागी आढळतात,जेथे सुरक्षित पिण्याचे पाणी अथवा स्वच्छतेच्या पध्दतीमध्ये अडचणी असतात.

जगात किटकांमार्फत, सर्वात वेगाने पसरणारा आजार म्हणजे **डेंग्यू** होय, गेल्या 50 वर्षात डेंग्यूच्या आजाराच्या घटना अंदाजे 30 पटीने वाढल्या आहेत.

पर्यावरण व सामाजिक बाबी हा आजार पसरवण्याची क्षमता निश्चित करतात.

पर्यटन व व्यापार यांचे जागतिकीकरण, बेशिस्तीचे शहरीकरण व पर्यावरणातील आव्हाने जसे बदलते वातावरण यांचा गेल्या काही वर्षात या आजारांच्या होणा-या प्रसारांवर महत्वपूर्ण प्रभाव आहे. ज्या डेंग्यू, चिकनगुनिया सारखे आजार यापूर्वी माहित नव्हते ते आजार त्या देशामध्ये आता निर्माण होताना दिसत आहेत.

तापमानात व पर्जन्यात होत असलेल्या बदलांमुळे शेतीमध्ये देखील अनेक बदल होत आहेत जे किटकांमुळे निर्माण होणा-या आजारांच्या प्रसारावर परिणाम करत आहेत . तापमानाची माहिती ही हिवतापाचा एखाद्या भागातील प्रसार व त्याचे दुरगामी परिणाम याचे भाकित करण्यासाठी उपयोगी ठरू शकते. तसेच इतर या सदृश आजारांमध्ये देखील ही माहिती उपयुक्त ठरू शकते.

काही किटकांमार्फत निर्माण होणारे आजार

आजार	वर्णन
डेंग्यू	डासांमार्फत निर्माण होणारा आजार ज्यामुळे जीवास धोका उत्पन्न करणा-या गुंतागुंतीची परिस्थिती निर्माण होऊ शकते
चिकनगुनिया	विषाणू आजार, माणसांमध्ये संसर्गित डासाद्वारे प्रसार होतो
काँगो क्रिमिअन हिमोरेजिक, ताप	गंभीर आजार जो अनेक विषाणुमुळे निर्माण होतो.
लेसिमिनिअॅसिस	मादी माशा चावल्यास होणारा आजार
लिम्फॅटीक फिलॅरिअॅसिस	ज्यावेळेस फिलॅरिआ जातीचे पराजीव डासांमार्फत माणसामध्ये प्रसारित होतात त्यावेळेस हा आजार होतो.
लाईम डिसिज	संसर्गित गोचिडीमुळे हा आजार होतो.
हिवताप	संसर्गित डासांमार्फत प्रसारित झालेल्या प्लासमोडिअम या पराजीवामुळे हा आजार होतो.
यल्लो फिवर	विषाणूजन्य आजार एडिस या डासाद्वारे प्रसार

सर्वसाधारण प्रतिबंधनात्मक उपाय:

- खिडक्या व दरवाजांच्या जाळया सुस्थितीत आहेत याची खातरजमा करून घ्या.
- डासासाठी प्रतिबंधनात्मक उपाय जसे अगरबत्ती अथवा डासांना पळवणारी उपकरणे वापरा.
- डासाच्या चाव्यापासून स्वतःचे रक्षण करण्यासाठी लांब, फिकट रंगाचे , सैलसर कपडे घाला.
- त्वचेवर व कपड्यावर किटकांना पळवून लावणारी रसायने लावा-**DEET** हे रसायन असणारे उत्पादन त्वचेचा जो भाग उघडा असतो त्यावर लावा व पर्मिथिन हे कपड्यांना लावा.
- जेथे जाळया लावल्यात अशा भागात रहा.
- संध्याकाळनंतर त्वचेचा कमीतकमी भाग उघडा ठेवा.
- ताज्या पाण्यात डुबकी मारणे अथवा पोहणे टाळा.
- अति धोकाकदायक जागेत काम केल्यानंतर दोन तासांच्या आत आंघोळ करा व केस धुवा.
- कुंडयामधील पाणी, प्लॅस्टिकच्या भांड्यात किंवा बादल्यांमधील पाणी काढून टाका.

- ज्या गोष्टी पाणी धरून ठेवतात जसे टायर्स, बागकामाच्या वस्तू, खेळणी, बादल्या या वस्तू उघड्या करून झाकून ठेवा अथवा कोरड्या जागेत ठेवा.

आपले व आपल्या कुटुंबियांचे संक्षण करण्यासाठी साधे उपाय योजना:

TAKE SIMPLE MEASURES TO PROTECT YOURSELF AND YOUR FAMILY

Get vaccinated against yellow fever and Japanese encephalitis

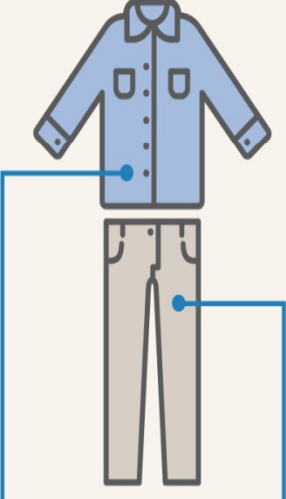
Install

window screens

Wear light-coloured, long-sleeved shirts and trousers

Use insect repellent

Get rid of stagnant water from places where mosquitoes breed, such as in old containers, flower pots and used tyres

For more information, contact your health-care professional
www.who.int/world-health-day

1. यल्लो फिवर व जापनिज एन्सेफॅलेटिस यांच्या बाबत लस टोचून घ्या.
2. खिडक्यांना जाळ्या लावा.
3. फिक्या रंगाचे लांब बाह्याचे शर्ट व पॅन्ट घाला.
4. किटक पळवून लावणारे उत्पादन वापरा.
5. किटक पळवून लावणा-या औषधयुक्त मच्छरदाणीत झोपा.
6. ज्या ठिकाणी पाणी साचून रहाते अशा जागांमधून पाणी काढून टाका, जुनी भांडी , फुलदाणी व टायर्समध्ये डासांची पैदास होते.

जगातील अध्यपिक्षा अधिक लोकसंख्येस किटकांपासून निर्माण होणारे आजार जसे हिवताप व डेंग्यू यांचा धेाका आहे. तरीदेखील आपण साध्या उपाय योजना करुन आपले व आपल्या कुटुंबियांचे रक्षण करु शकतो. चला मग एकत्र येऊन या साध्या उपाय योजना ज्याच्यामुळे किटकांमुळे प्रसारित होणा-या आजारांना आळा बसेल त्याविषयी माहिती पसरवू या.

संदर्भ:

<http://www.who.int/campaigns/world-health-day/2014/en/>